

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmæ Virtvtvm, Ac Vitiorvm , Tomus ...

Guilelmus <Peraldus>

Lvgdvni, 1585

De guerra, & de duodecim quæ homines à guerra cohibere deberent. Cap.
I.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46161](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46161)

odium cōsistit in appetitu ipsius mali. Vnde maioris peruer-
tatis & malitiæ videtur esse quàm cupiditas & similia peccata

¶ *Item diuisio ira.*

Item notandum quod ira potest diuidi in iram occultā, qua
non prorumpit in exteriorem iniuriam, & iram prorumpentem
in exteriorem iniuriam, siue sit iniuria verbi vel facti.
De prima ira dicit Dominus Matt. 5. Omnis qui irascitur fratri
suo reus erit iudicio. Et post subdit de secunda ira: Qui dixerit
fratri suo raca: reus erit concilio. Qui autem dixerit, facere
reus erit gehēnæ ignis. Raca interiectio est indignantis, sed no-
minat aliquam specialem contumeliā: ¶ Item ira potest diuidi
in iram, qua homo irascitur sibi, & in iram qua homo irascitur
proximo, & in iram qua irascitur Deo. De prima ira dicit So-
crates: Iracundus quum aliis irasci desierit, sibi irascitur. De se-
cunda ira dictū est prius. De ira verò qua aliquis irascitur Deo
qualis est ira inique blasphemantiū Deū, potest intelligi illud
Eccl. 17. Qui in altum mittit lapidem, super caput eius cadet.

*De peccatis proueniens ex ira. PARS III. qua habet
vna capitula.*

*De guerra, & de duodecim qua homines à guerra cohiberi
deberent.*

CAP. I.

Sequitur de peccatis quæ proueniunt ex Ira. Prouenit autem
Sex iralis. Vnde Prou. 26. Sicut carbones ad prunas, & ligna
ad ignē: sic homo iracundus suscitatur rixas. Itē Ecc. 26. Homo iracundus
incendit litē. Ex ira etiā sequuntur guerra, incendia, homicidia,
& alia iniectio manū iniusta, & rapinæ, & similia. De
lite non dicemus modò, quia de illa dicitur cum aliis peccatis
linguæ. De rapina vero dictum est in tractatu de auaritia. De
aliis vero hic dicemus. ¶ Et primo de guerra, quā habemus cum
hostibus. Duodecim verò sunt quæ deberēt homines cohiberi
à guerra. ¶ Primum est guerra, quā habemus cum hostibus iniuriis
libus, Job 6. Militia est vita hominis super terrā. Item dictū est
Gen. 3. ad serpentē: Inimicitias ponā inter te & mulierē, & semē
illius, & semē tuū. Guerra ista multū periculosa est. Et propter
calliditatem dæmonū. Gen. 3. Serpens callidior erat omnibus
serpentibus terræ. Et propter longū exercitiū pugnæ. Pugna enim
nō cessauit ex quo Adā deiectus est in terrā, & longus vltus
exercitiū multū videtur docuisse eū. Et propter cōtinuitatem pug-
næ. Vnde Grego. Assidua tēratione diabolus tētat nos, ut
radio vincat. Et propter malitiā dæmonū qui incessanter frunt
sanguinē nostrū. vnde diabolus sanguifuga vocatur, Prorumpit
Sanguis

Sanguisugæ duæ sunt filia. Et quia dæmones inuisibiles sunt. Hier. Tunc maximè impugnaris, si te impughari nescis. Et quia magnū damnū est si quis vincitur. Regnū enim æternū perdit, & patibulo infernali affigitur. Si autē vincit, multū lucratur, quæ remunerabitur regno æterno. Non accipitur redēptio de guerra: ita. Et, vt breuiter dicam, sicut diabolus peior est homine: ita guerra, quā habemus cum diabolo, peior est quā guerra, quā aliquis habet cū hominibus. Sicut enim aliquis princeps quando habet aliquam guerram fortem & periculosam studet pacificare alias guerras superemergētes: Sic debet homo cum hominibus pacificari, ne à dæmonibus vincatur. Ad hoc videtur pertinere illud Iob 40. Memento belli, & non addas amplius quicquā loqui. vbi dicit glo. Si occulti hostis bellū cōtra te cōsideras, quicquid à me pateris, nō accusas. Hiero. Gladium tenet hostis vt me perimat: mira insania, verbū durū sibi dictū plangere, & gladiū capiti imminētē nō timere: Mira etiā & magna fatuitas, q̄ aliquis captum diabolo se tradat, vt præualeat fratri suo, cū scriptum sit, q̄ crudelis est, & nō miserebitur. Ideo reges & principes huius mundi de facili vincuntur à diabolo, quia habēt alias guerras, & nō sufficiunt resistere vbiq̄. Habac. I. Iple de regibus triumphabit, & tyranni ridiculi eius erunt. ¶ Secundo deberet homines cohibere à guerra hoc, quòd Dominus amat pacem, & per contrarium guerram odit.

¶ De signis quòd Dominus amet pacem.

Et possumus multa signa ponere per quæ apparet, q̄ Dominus multū amet pacē. ¶ Primum signū est, q̄ Dominus nasci voluit tempore pacis, quæ durauit x. i. annis. Tunc impletum fuit illud Esa. 2. Tunc cōstabunt gladios suos in vomeres, & lanceas suas in falces. Spiritualiter autem non vult Deus habitare alicubi, vbi non est pax, quia in pace factus est locus eius. ¶ Secundum signū, q̄ Dominus amat pacem, est hoc, q̄ in natiuitate eius cōmendata est pax hominibus, multitudine angelorū dicere, Gloria in altissimis Deo, & in terra pax hominibus bona voluntaris. vti legitur Luc. 2. ¶ Tertiū signum est, q̄ ipse vocauit pacificos specialiter filios Dei, dicens Matth. 5. Beati pacifici, quoniam filij Dei vocabuntur. ¶ Quartum signum est hoc, q̄ ipse mittens apostolos, voluit vt homines ad pacē hortarentur, dicens Mat. 10. Intrans autē domum salutate eam dicentes, Pax huic domui. Mittens etiam discipulos suos dedit eis similiter mandatum de exhortatione ad pacem, dicens Lucæ decimo. In quamcunque domum intraueritis, primum dicite,

Pax huic donsi. ¶ Quintum signū est hoc, quod dominus re-
 stitutus discipulos suos, pacem specialiter tanquam hæreditatem
 eorum reliquit eis, dicens Ioan. 14. Pacem meam do vobis, pacem
 relinquo vobis. Post resurrectionem etiā veniens ad discipulos
 suos, pacem commendavit eis, dicens: Pax vobis. vt habetur Ioh.
 20. in duobus locis. ¶ Sextum signum est hoc, quod dominus in
 carē emere voluit pacem nostram, mori enim voluit, vt nos
 conciliaret sibi: maritari voluit filius Dei naturæ nostræ infirmæ,
 vt pax ista reformaretur. Adhuc etiā pacem peccatorum para-
 tus est emere valde carē, quia paratus est eis remittere omnem
 offensam, & emere pacem ipsorum regno eterno, si poenitentur.
 Honorabilis est ista pax peccatorum. Si peccator haberet Deum
 in carcere, non deberet partem honorabiliorem ab eo requirere.
 Et vt breuiter dicam, speciale officiū filij Dei fuit, pacem refor-
 mare inter Deum & hominem. Hac de causa venit ipse in mū-
 dum istum, & fuit ibi plus quā triginta & duobus annis. Vnde
 ad Ephes. 2. Ipse est pax nostra, qui fecit vtraque vnum. ¶ Tertio
 deberet homines cohibere à guerris propter mala quæ inde fiunt,
 & bona quæ inde omittuntur. Primum malum quod de guerra
 sequitur, est odium. De vna guerra sunt quādoque mille homi-
 nes in peccato odij. Illi autē qui sunt in peccato odij, homicidia
 sunt: iuxta verbum Ioan. in 1. Canon. sua. Sequuntur etiā inde
 homicidia, & frequenter illi qui moriuntur in bellis, moriuntur
 morte eterna, quod maximum periculum est. hoc enim damnum
 irrecuperabile est. Vnde Matth. 2. Rachel plorans filios suos, &
 noluit consolari, quia non sunt. Sequuntur etiā ex guerra in-
 dia locorum factorum & non factorum, rapinæ & furta. Filij a-
 gricolarum fures efficiuntur, filia prostituantur, omittuntur o-
 mnia infinita elemosynæ, & infinita alia bona. ¶ Quarto debe-
 ret homines cohibere à guerris hoc, quod in guerris præcipue ma-
 lum inferitur his, qui non meruerunt. Si in guerris illi mala reci-
 perent, qui in culpa sunt, hoc tolerabilius esset, sed illi parū aut
 nihil mali recipiunt. Innocentes verò deprædantur, iuxta illud
 Esa. 59. Qui recessit à malo, præda patitur. Horatius: Quicquid de-
 lirant reges, plectuntur Achiui. In hoc tyranni huius mundi pe-
 iores sunt diabolo, qui non nocet nisi his qui meruerunt. Tyran-
 ni verò in guerris suis potius nocent illis qui innocentes sunt,
 quod nō est parua culpa, quum specialiter Deo adhæreant, & in
 eo si luciam habeant, & sunt in eius protectione. Psal. Innocentes
 & recti adhererunt mihi. Prou. 2. Deus custodiet rectorum la-
 titudinem, & proteget gradiētes simpliciter. In guerris etiā infer-

tur ma-
 mulier
 rum d
 percul
 laciu
 iudici
 hoc, q
 enim
 runt n
 mala
 humil
 ¶ Sext
 di illi
 iuuate
 tur esse
 Job 4
 & com
 hibere
 sequit
 valet
 rit. Qu
 cogna
 est: me
 anima
 à mini
 quā
 boli,
 guerr
 natur
 tunc,
 spiritus
 Deo n
 dirate
 est: q
 homi
 est ist
 in syl
 les fun
 mulie
 osten
 peior

tur malum pauperibus: plus enim damnificatur aliqua pauper mulier, quando vna gallina auferetur ei, quam aliquis, qui multum diues esset, damnificaretur in mille maris. Sicut vidua pau- percula, de qua loquitur dominus Luc. 11. Plus misit in gazophy- lacium; mittendo duo aera minuta, quam omnes alij secundum iudiciu domini. ¶ Quinto deberet homines cohibere a guerris hoc, quod vix est quin malum accidat eis, qui guerram faciunt. Aut enim malum infertur eis, & sic malum eis accidit. Aut ipsi infe- runt malum aliis, & tunc deterius eis accidit: melius est enim mala sustinere quam mala facere. Vnde Proverb. 16. Melius est humiliari cum iustis, quam diuidere spolia cum superbis. ¶ Sexto deberet homines cohibere a guerris, difficultas tolerandi illis, qui guerris inter sunt. Cum enim vnus alium paratus sit inuare vt fortiores sint, ex eo quod sunt simul, vnusquisque vide- tur esse occasio quadam omnium malorum quae ibi sunt. vnde Job 41. dicitur de corpore diaboli: Corpus eius quasi scura fusilia; & compactum squamis sese premittibus. ¶ Septimo deberet co- hibere homines a guerris hoc, quod nulla vel parua utilitas inde sequitur, quando aliquis facit guerram, vt sua recuperet. Plus enim valet quod ipse in guerra expedit, quam quod ibi in guerra acqui- rit. Quando vero aliquis guerram facit vt vindicet fratrem vel cognatum sibi occisum, nulla utilitas sequitur illi qui mortuus est: melius esset defuncto, q̄ procuraretur, quod homicida pro anima eius iret ad partes transmarinas, vel quod processio fieret a ministris Dei super interfectum eum aqua benedicta, & cruce, quam cum igne maledictio, & lanciis & vexillis a ministris dia- boli, sicut multoties fit. ¶ Octauo debet cohibere homines a guerris, fraternitas q̄ inter homines est. Omnes enim homines naturaliter sunt fratres, quia ex vno patre & vna matre processerunt, scilicet Adam & Hena. Fideles vero propter hoc quadam spiritali fraternitate fratres facti sunt, quia ex vno patre, scilicet Deo nati sunt, & ex vna matre, scilicet ecclesia, & caeleste here- ditatem diuisuri. Vnde inimicitia inter fideles, inimicitia Cain est: quia inter fratres lupi vel serpentes videntur esse huiusmodi homines, qui bella mouent contra homines. Senec. Ferina tabies est ista, sanguine & vulneribus herari: & hoc est, abiecto homine in syluestre animal transire. Inter serpentes & homines natura- les sunt inimicitia. Vnde Gen. 3. Inimicitias ponam inter te & mulierem, & semine tuum, & semen illius. Vnde serpentes se esse ostendunt, qui ad homines inimicitias habent; imò etiam tales peiores serpentibus & lupis videntur esse. Serpens serpenti non

nocet, vel lupo lupus, et si animalibus alterius speciei nocet: homo vero nocet homini. Sene. inimitissimus est homo homini. Leo leoni non nocet, lupo lupum non lædit. Verè canes videntur esse tales homines, qui adinuicem certant. ¶ Nono debet cohibere homines à guerris hoc, quòd homines, qui guerras amant vel habet, speciales filij diaboli sunt, sicut pacifici speciales filij Dei, sicut prius dictum est. ¶ Decimo debet cohibere homines à guerris, misera quam sustinent homines qui guerras faciunt. Ipsi enim de nocte vadunt armati, in fame & siti, & huiusmodi. Si tantum sustinerent pro Deo quantum sustinent pro diabolo magni meriti essent apud Deum. vnde in Psalmis, contritio & infelicitas in viis eorum, & viam pacis non cognouerunt. ¶ Undecimo debet cohibere homines dubius euentus belli: quòdoque enim ille qui fortiorem se credit, deterius cadit in bello. Vnde 2. Reg. 11. Varius est euentus belli, & nunc hunc, nunc illum consumit gladius. Si aliquis fortis est, inuenit aliquem equè fortem vt ipse. Iere. 47. Fortis impegit in fortem, & ambo ceciderunt. Si aliquis malus est, vix erit quin aliquem equè malum aliquando inueniat. Vnde Prover. 17. Semper iurgia querit malus: angelus autem crudelis mittetur contra eum, vel post hanc vitam, quando diabolus ad eum mittetur, vt eum deferat in infernum: vel in presenti quando aliquis homo æquè malus mittetur ad reprimendam malitiam eius. Vulgariter dicitur, quod canis bellicosus defert aures scaturientes vermibus. Et frequenter accidit, quòd qui amant bella, moriuntur gladio. vnde 1. Reg. 17. dicit Samuel ad Agag regem Amalech: Sicut fecit mulieres absque liberis gladius tuus, sic absque liberis inter mulieres erit mater tua. ¶ Duodecimo debet cohibere homines à guerris hoc, quòd sapientes tantum timent guerras & tantum amant pacem. vnde Salomon, qui legitur sapientissimus fuisse regnum suum in pace summa tenuit XL. annis. vnde etiam ob hoc nomen habuit. Salomon enim interpretatur pacificus. Christus etiam vocatus est rex pacificus: & in veritate nihil est, quod tantum noceat ecclesie Dei, quantum guerra. Luc. 11. Omne regnum in se ipsum diuisum, desolabitur. Ambt. Parua res concordia crescunt, magna vero res discordia dilabuntur. licet tantum bonum sit pax, quòd etiam suo contrario queratur, secundum verbum Augustini valde raro esset facienda guerra. Cum enim guerra & pax maxime sint contraria, maxime à se distant. Et ideo valde longa est via quæ est per guerram ad pacem. Et quandoque prius homo deficit, quam ad pacem per viam istam veniat. Citius peruenit homo

homo ad pacem patiendo, quàm bella faciendo. Et facilius ac-
quirit homo largiendo, quàm auferendo.

De peccato incendiariorum. CAP. II

Incendarius dicitur, qui propria auctoritate incendit ciuita-
tem, vel villam, vel domum aliquam, vel segetem, vel rem si-
milem, malo studio aut pro vindicta. si autem hoc faceret au-
thoritate illius, qui habet potestatem indicendi iustum bellum.
non iudicaretur incendiarius, ex quo guerra esset iusta.

¶ Octo quæ debent cohibere à peccato incendiij.

Octo verò sunt quæ debent cohibere hominem ab hoc
peccato. *¶* Primum est hoc, quòd istud peccatum diabolicum est.
Diabolus enim in inferno igne impugnat homines: sic faciunt
incendiarij in hoc mundo. vnde cū ipsi diabolo assimilentur in
facto, meritò assimilabuntur ei in tormento. *¶* Secundum est,
quòd peccatum istud puræ malitiæ est, & nullius utilitatis est.
Peccatum rapinæ vel furti aliquid habet lucri vel utilitatis, sed
peccatum incendiij nihil. Nullius etiam strenuitatis est peccatum
istud. Mulier enim aliqua posset facere idem. Præterea, quum
sufflatores ignis in seruitio hominū sint viles personæ, quomò-
do non erunt viles personæ sufflatores ignis in seruitio damo-
num? Sine culpa etiam sunt pauperes homines, quorum domus
incenduntur, sed propter solam superbiam dominorum fit. vnde
Psal. Dum superbit impius, incenditur pauper. Peccatum igitur
incendiariorum, cum sit puræ malitiæ, ideo etiam est peccatum
in Spiritum sanctum. *¶* Tertio debet cohibere hominem à pec-
cato hoc, quòd peccatum istud valde damnosum est proximo.
Pauper enim ille homo exheredatur, cum domum suam amit-
tit, & oportet eum & uxorem suam & familiam ire mendicando
per domos aliorum, quod valde graue est homini inconsumo.
vnde Eccl. 29. Vita nequam est hospirandi de domo in domum.
Interdum autem accidit, quòd nunquam redibit ad pristinum
statum, & quòd filij eius hæc de causa feres efficiuntur, & filia
prostituuntur, & ille qui domum incendit, reus est omnium pec-
catorum quæ occasione illius incendiij fiunt. *¶* Quarto debet cohi-
bere hominē ab hoc peccato, quòd peccatum istud valde dam-
nosum est actori suo. Damnosius etiam est illi quàm proximo.
vnde refert Greg. in dialogo, quòd cū quidam incendiasset mes-
sem cuiusdam sancti viri nomine Stephani, quidam videns mes-
sem eius combustam: venit ad illum, dicēs quòd messis sua esset
combusta, adinngens, Væ væ pater Stephane, quid contigit tibi?
& ille placidè respondit: Væ quidem illi contigit, nam mihi